

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VII., SIP-U 10.
TELEFON: József 425-90

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ל"ט

ELŐFIZETÉSI DIJ: 1 ÉVRE P 20.-
" : 1/2 " " 10.-
KÜLFÖLDRE " : 1 " " 22.-
Postachequekontószám: 50.791.

Egy lépéssel előre

Irta: WEISZ GÁSPÁR, az orth. központi bizottság tagja.

A jesiva-ügyben közreadott véleményem, viszhangra talált! Ügylátszik, az általánosan érzett szükség, a jövő generáció vallásos nevelése tekintetében, megtette országszerte a hatását s itt az idő, hogy a cselekvés terére lépünk.

Nehezemre esik az igaz szót nyiltan kimondani, de kötelességem beszélni!

Én sajnálatos széttagolást látok ezen a téren, bizonyos érdekösszettközést, amely a szent ügynek ártalmára van.

Ne legyen féltékenykedés és ne rivalitás! A jesiva-ügy közös országos érdek, amely együtt, egyesült erővel intézendő központunk, elnökünk és országos képviselőink útján. (Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a jesivák istápolásán a Tomché jesivosz egyesület fényesen működik, szervezete igen jól bevált és így mindennemű ily akció ő vele párhuzamosan és működése tökéletesítésére fejtendő ki. Szerk.)

Az összes jesivák csak szervei lehetnek eme együttes vezetőségnek, amelyben a legnevezetesebb, leg-híresebb és legnagyobb öt főrabbi képezi az országos rabbibizottságot, amely eo-ipsó hivatva van végeredményben a jesiva növendékeinek a rabbiképesítő oklevelet átnyújtani, ami tulajdonképpen a tanulmányoknak igazi czélja lehet.

Ne mondja senki a világon, hogy miért nem volt erre szükség a Chaszam Szofjer és a Kszav Szofjer idejében. Azért, mert az emberek, a hitközségek és a papok is mások voltak mint ma! Azért, mert akkor nem volt országos rabbiképzője a neológoknak. Azért, mert akkor önmagától folyt a kötelességtudása minden zsidó embernek, hogy a fia egy talmid-chóchom legyen.

Ma ezt intézményesen kell megalapozni, hogy legalább olyan fontos legyen a jesivák szervezése mint a kántori állás. Hiszen nincs minden hitközségben kántor és épen így nem lesz minden hitközségben jesiva sem. De a decentralizált rabbiképezde orthodoxok számára mégis csak a jesiva, ahonnan kikerül idővel a képesített, okleveles felkész és ezt el nem ismerni, ezt be nem látni egyenlő az egész orthodoxyának a megtagadásával. S ezért kell minden hitközségnek alapszályaiban leszögezni, hogy fenntartandó intézményei közt az ország jesivái első helyet foglalnak el, amely aként jut kifejezésre, hogy azokat minden hitközségnek közvetve és közvetlenül kötelessége fenntartani!

Közvetlen fenntartás alatt értem, ama hitközségeket amelyekben ma-

ga a jesiva van és közvetve való fenntartás alatt gondolom a hozzájárulást az országos alaphoz, amely fenntartja és intézi az országos jesiva-ügyet.

S ezt csak úgy tehetjük, csak úgy szervezhetjük, ha elismerjük az országos központot az ő elnökével, az ő rabbibizottságával és az ő tekintélyével, mint olyan fórumot, ahol a jesivák összes számai összefutnak, hol egységes szervezeti intézésben részesülnek!

Kicsinyes hiúságok és érzékenykedés ne legyen kerékkötő akadály a nagy, szent ügynek amely első helyen áll hitközségi életünk keretében!

Nevezzük: önmegtagadásnak nevezzük: jogfeladásnak, de minden áldozatot meg kell hozni, hogy sikeres együttműködés által nagyobb szabású alkotást életbe hívjunk!

Ezek volnának a főbb momentumok. A részletkérdések: tanítás, vizsgázás és képesítés י"א külön cikk keretében következnek.

Mi történik Mezey öröke körül?

Magyarország két zsidó szervezetének, az autonóm orthodoxnak és a kongresszusinak egymáshoz való kapcsolata némely tekintetben hasonlít a háboru előtti osztrák-magyar monarchia két államának egymás közötti viszonyához. Az egyik államban uralkodó viszonyok természetesen hatással voltak a másik állam belső életére. Ezért kívánta Deák Ferencz, hogy ha alkotmányosság uralkodik Magyarországon, szűnjön meg az abszolutizmus Ausztriában is. A magyar zsidóság két szervezete törvény-

ben gyökeredik és így mindketőnek érdeke, hogy mindkét táborban a törvényes gyakorlatot semmi se zavarja meg. Orthodox szervezeti szempontból épen ezért fontos, hogy a neológ szervezet körében ne történhessék szervezeti jogalap-gyengítés. Ilyen szempontból hajtotta meg a „Zsidó Ujság” kegyeletben zászlaját nemrég elhunyt, dr. Mezey Ferencz országos kongresszusi elnök érdemei előtt és ez a szempont vezet bennünket, amikor az orthodox nyilvánosságot tájékoztatni akarjuk arról, hogy mi történik

Mezey Ferenc öröke körül.

Ezzel szolgálatot véltünk tenni ama orthodox testvéreinknek is, akik nem-orthodox felekezeti lapokat olvasnak. Ez ugyan magyar specialitás. Mert ei lehet e képzeli például azt, hogy egy német orthodox ne az Israelit-re fizessen elő, hanem például a „C. V. Zeitung-ra”? Ez *Nemotországban példátlan gerinctelenség és önértelhiány volna*. Mi azonban Magyarországon vagyunk, meg kell tehát barátkoznunk e ténnyel. Nos, ha valaki a nem-orthodox lapokat olvassa, teljesen érthetetlen lesz előtte a szituáció. Mi tehát egy kis magyarázattal akarunk szolgálni.

Előre kijelenjük, hogy nem akarunk személyeskedni, hisz a mi szempontunkból a személy teljesen közömbös. Tudni kell, hogy Mezey Ferenc egy személyben volt reprezentatív irodai elnök, ügyvezető alelnök és titkár. Tehát tulajdonképpen három állás betöltéséről volna szó, illetőleg kettőről: ügyvezetőről és elnökről. Tudni kell azt is, hogy Mezey megválasztásánál szemben állott a vidék, a pesti neológ hitközséggel és sajtóbeli szócsövével. Természetes tehát, hogy most már Pest szeretné a hegemoniáját biztosítani, viszont a vidék is kitart a jussa és numerikus többsége mellett.

A hogyan a szituáció jelenleg áll, négy irányzat van. Nevezzük **A. B. C. D.** betűkkel. Az első kettő jelenti a pesti pártokat, a másik kettő a vidéket.

Az **A**-párt vezetője nagy diplomata. Szeretne valakit beültetni ügyvezetőnek, de nem mondja

meg egyelőre nevét. Szeretne ezt a valakit beültetni, de igen furcsa okból. Azonkívül van elnökjelöltje is, de szintén egyelőre nem mondja meg, csupán mozgáta a kulisszákat és keveri a kártyákat a **B**-párt jelöltje ellen. Hogy a figyelmet eltereljük igazi jelöltjeikről egy vidéki jelölt nevét lobogtatják **C** és **D** vidéki pártok felé. Mert ha a két pesti pártot a *hagada* első két fiának (chóchom, róse) neveivel lehet illetni (róse természetesen — a másik és hogy melyik a chóchom, azt a győzelem fogja eldönteni), akkor a vidék **D** párja azonos *שאני יודע לשאול* és teljesen naiv gyermekkel, aki azt hiszi, hogy az **A** által lanszirozott vidéki jelölés *komoly*. Viszont a **C**, a haggadabeli *חן* fiuval kérdi: Mi ez? azaz teljes semleges álláspontra helyezkedik. Mert igaz ugyan, hogy tudja, hogy az **A** vidéki jelöltje csak kortesfogás, de nem mondja meg, mert egy benső ügyből kifolyólag nagyon fog neki tetszeni **A**-nak elnökjelöltje.

A helyzet algebrai képe Mezey Ferenc elhunytá után tehát ez: **A. B. C. D.** Ha pedig az olvasó bölcs Salamon Mislé-szavaival panaszkodnék *שלושיה המה נפלאו ממנו* „a három betű megfejtellen előttem, de a negyediket sem ismerem” megnyugtathatjuk, hogy *nemsokára* meg fogja tudni. Mi egyelőre csak a tényálladékat akartuk közölni, a nevek kiírásától még tartózkodunk. Az orthodoxiának mindenestre szemmel kell tartani a neológ táborban történeteket, nem esik-e ott valami sérelem a szervezeti szabályokon, mert minden neológ

szervezeti szabálysértés gyengíti az orthodox szervezet jogi alapjait. Csakis ezért kell figyelnünk a Mezey Ferenc öröke körüli viszályt jelző algebrai számokra.

NEUSTADT DÁVID SZOMBATHELY **cukorkagár** ajánlja megbízhatóan **אריזן כשר** ELSŐRENDŰ különböző gyártmányait a legversenyképesebb árak mellett. Referenciák a szombathelyi ORTHODOX főrabbináé!

ORTH. כשר **MACCARONI,** **LEVESTÉSZTA,** **TARHONYA.** kockatészta, — csillagteszta, vékonymetelt a legfinomabb „ELIT” minőségben gyártja; BERGER ARZEN Beled Sopronm — Helyi képviselők kerestetnek —

MISCHNAJOS alle 6 Sedorim in einem Ganzleinenflexibelband punktiert mit jüdischdeutsche Übersetzung mit dem bekannnten Perusch **מלא כף נהיה** mit erläuternden Anmerkungen in einem Band ö. S. 17, in zwei Bänden öster. Schilling 20
SULCHAN ARUCH Jore deo I mit allen Meforschim wie Lemberger gebunden öster. Silling 10.50
ORUCH HASGHOLEM von Kohut in 8 Prachbänden öster. Schilling 240 (auf Wunsch Zahlung inserleiclerung) Neuester Katalog auf Verlangel gratis Verlag „MENORAH” Wien n Heinestrasse 16 1

A vidéken lakó izraelita szülők, ha gyermeküket a fővárosban jól akarják elhelyezni, úgy forduljanak **Virág Gyulánéhoz**, hol szigoruan orth. rituális elsőrangú el látás, gondos felügyelet és kitűnő nevelésben részesülhet két-három fiúgyermek Az összes középiskolák és Zeneakadémia közelében.—A legjobb referenciák. Cim: **VIRÁG GYULÁNÉ VI., Ó** ucca 42.

Orth. כשר sajt- vajkereskedők!

Közeleg a neun Täg! Mindenfajta bel- és külföldi tejtermékek a legolcsóbb napi árban nagyban és kicsinyben. • **Vidákra külföldi postaosztály.** **Weinberger Márton sajtnagykereskedő** Budapest, VII, Dob u. 28. • Sürgőnycim! Weinberger Dob ucca 28. **Referenciák a budapesti orth. rabblságnal.**

Ujabb jajkiáltás Jeruzsálemből

„קול נהי נשמע מציון” Ismételt jajveszélés hangja hallatszik Cionból! Az orth. központi irodához a szentváros 3000 lelket számoló magyar-zsidó hitközségétől újabban a következő lesújtó távirat érkezett:

Kormány a beomlás veszélyével fenyegető házaknak és zsinagógáknak az onnali lebontását elrendelte. Lakóik hajléktalanok. Táviratilag kérünk mentőakciót. ELŐJÁRÓSÁG.

Főlösléges ezen távirathoz, amelyből egy újabb *chorban* képe bontakozik ki teljes egészében, kommentárt füzni.

Aki már adott e célra, adjon még, aki pedig még nem járult hozzá e hallatlan nyomor enyhítéséhez, adjon most hatványozott mértékben!

S pedig tartsa mindenki szem előtt a latin közmondást, amely magyarul így hangzik: *duplán ad aki mindjárt ad!* Az orth. központi iroda (Budapest VI., Eötvös-ucca 19) a hozzá befolyó összegeket azonnal táviratilag átutalja

Az irodához érkezett hivatalos táviratot egyébként a következő nem kevésbé szomorú magánjelentéseinkkel egészítjük ki:

Jeruzsálemi hitközségünk székhelye (בית הועד) már az első földrengés alkalmával vált romhalmazzá. Az épületben tartózkodók,

csodával határos módon menekültek meg. A chaszideus Beszhamidrás, az u. n. „*Jesivasz Chaszam Szoffer*” valamint 4 Tal mudtóra-iskola annyira megrongálódott, hogy azonnali bezárásuk elrendeltetett. A „nyugati fal” (כחול המערב)-hoz vezető uccák az ájtatoskodók elől elzárattak, mivel ezen (hitközségünk tagjai által lakott) szük uccák házai összemomlással fenyegetnek s a járó-ke-lőket veszélyeztetik. A „fal”-hoz vezető utak sok évszázad óta nem voltak elzárva. — *F. hó 24-én a földrengés harmadszor megisméltődött.* Jeruzsálemben és Jaffában könnyebb természetű volt, míg *Chevrojn-ban ahol erős földlökést észleltek, pánik tört ki.*

— Jeruzsálem magasabb helyein a napokban, a holt tenger irányából füstfelhők szalángozása volt észlelhető. Eleinte azt hitték, hogy ott egy évszázadokkal ezelőtt kialudt vulkán tört ki. Később

azonban megállapítást nyert, hogy a füstfelhők csupán földszakadékokból erednek.

Szerkesztői üzenetek.

TISZACSEGE: Beszerzett információink alapján ezidőszent nincs Bécsben zsidó leánynevelő intézet. Amint hírlik, ősszel megnyílik egy tanítónő-kurzus. **MOSKOVICS M., MEZŐKOVÁCSHÁZA:** Bostanai regényünket teljesen szétkapkodták, úgy, hogy sajnos nem szolgálhatunk vele. Hanem, ha óhajt, küldhetünk hasonló más, szintén igen érdekes könyvecskét. **ÉRDEKLŐDŐ, TISZADOB:** Éppen a városmajori orth. szanatóriumban üdülő patriarchális főrabbin R. Koppel Reich שלישי חיבta fel szerkesztőnk figyelmét, hogy (néhány *lüach* helytelen adatával szemben) a mostani Sabbosz Rojs-chojdeskor, a „Machczisz-Hasekel” (*Ojrach-chaim* 284) szerint az „*av horachamim*” ima nem mondatik — **UJFEHÉRTŐ:** Nem valószínű. — **GYÖR:** Kissé későn érkezett. Az említett szempontra mindig tekintettel vagyunk. — **R. A. NYIRCSÁSZÁRI:** a) nincs kihuzva; b) a valorizációs törvény még nincs tető alatt, tehát ajánlatos a biztosítási összeget egyelőre fel nem venni. — **NAGYBÁNYA: ROMÁNIAI ELŐFIZETŐINK AZ ELŐFIZETESI DIJAT AZ ANGLOBANKHOZ, NAGYVÁRAD, UTALJÁK ÁT, GROSZBERG JENŐ, ORADEA, FOLYÓSZÁMLA JAVÁRA. SZIVESKEDJEN LAPUNKAT PROPAGÁLNI.** — **L. I. SOPRON:** Az idei Sabbosz-Chazonkor nem mondanak perek-et.

Sirkövek a legolcsóbb árban **מצבות** **ADLER J.** sirkőraktárában kaphatók! Szombat és ünnepnap zárva Budapest, Károly-körút 7.

Orth. kóser emmentháli és grói sajt HECHSER a legjobban minőségben átlátszóan kapható, VIKTÓRIA sajtgyárnál, ÖLBŐ, Vas m. a sárvári orth. hitközség rabbinátusától.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! Posztó, divatszövet, szabókellékek, áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek úri- s női szövetekben. Billiárd és játékasztal posztó **Seidner Lipót áruházában, Budapest** A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalék kedvezmény. Kertész u. 43. — Telefon: 134-74.

A hercegprimás

A magyar katolikus egyházzal együtt megilletődött gyászolnak a többi felekezetek Csernoch János hercegprimás elhunytán. Az elhunyt főpap a szeretett főpapja volt, a szó legnemesebb értelmében. A katolikus vallás iránti szeretetet gyönyörű harmóniába hozta az egyetemes emberi szeretettel. Sohasem volt kapható a gyűlölet munkájához. Mikor a két forradalom után bekövetkezett nálunk a kurzus, amely a kereszténység jelszavával szította a felekezetek közötti viszályt, a hercegprimás nem szűnt meg hirdetni a békét. A jogtalanságok és atrocitások szomorú korszakában vigasza volt a magyar zsidóságnak a megdicsőült egyházfejedelem fennkölt lelkülete és ez táplálta a magyar zsidóságban azt a reményt, hogy előbb-utóbb véget fog érni a sötétség hatalma és újra a Csernoch-ok eszméi jutnak majd diadalra.

Amikor a háború közepén megnyilatkoztak az antiszemizmus törekvései, amikor azt kezdték hirdetni, hogy zsidók nem tettek eleget hazafias kötelességüknek a világháborúban, akkor Csernoch azok között volt, akik az igazság mellett törtek lándzsát.

1917. áprilisában jelent meg a Zsidó Ujság elődjében, az „Allgemeine Jüdische Zeitung“ peszachi (30 éves jubileumi) számában, e sorok írójának adott interjúja,

amely nyilatkozat elégtételt szolgáltatott az akkoriban ártatlanul megrágalmazott zsidóságnak. Ő eminenciája melege elismerését fejezte ki előttünk a magyar zsidóságnak a világháborúban tanúsított példás kötelességtudásáról és hangsúlyozta, hogy amikor a haza áldozatkész-ségéről van szó a zsidóság mindig ott áll az első sorban. A hercegprimás előkelő egyé-

niségére jellemző egy a Zsidó Ujsággal kapcsolatos apróság. Amikor a vitézavattással kapcsolatban katolikus részről kifogást emeltek a Hadúr nevében való primoc ellen, a Zsidó Ujság orthodox szempontból is fejtette a kérdést és a lapszámot beküld-

Egykori palesztinai földrengések

A mostani palesztinai földrengés feleleveníti annak a földrengésnek emlékét amely 90 évvel ezelőtt történt a Szentföld északi részében Galileában. Akkor több mint 1000 ember esett áldozatul, Czesasz, Tevarjő és Sechem városaiban. A „Chaszam Szójfer“ deroso-gyűjteményében, a „Tojrasz Mojse“-ban (פ' אמור) találunk is egy nagy הספר gyászbeszédet ama jámborok emlékére akik elvesztették életüket a földrengésnél tévész 24-én amidőn bedőltek a házak és maguk alá temették lakóikat, Tevarjo tavából pedig tűz tört ki és elpusztította a tó partját.

A bibliai korszakban egyébiránt csak egy nagy földrengésről tudunk amely Úzjijó király idejében reszkettette meg a Szentföld lakóit. Ezért mondja még több száz évvel később Zecharjo pró-

Praktikus Snóder שנודר Einleg könyvek héber להק, jüdischdeutsch, német és magyar esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle más nyomtatványok izléses kivitelben, a legolcsóbb árban készülnek. **Schwarz Lipót** motorüzemre berendezett **könyvnyomdájában** Kunszentmiklós Pest-megye Hitközségi tisztviselőknak nagy engedmény. — Kérjen ajánlatot. — Mintákkal készséggel szolgálók. —:

vén a hercegprimásnak, az egyházfejedelem a következő nap, sajátkezű levélben köszönte meg figyelmességünket.

Magyarország nagyságáért és üdvéért küzdött ő, a szeretett és a vallás alapján. Amíg a magyar zsidóság körében is ilyen eszmények lángja lobog, addig dr. Csernoch János neve és emlékezete áldássá lesz a saját egyházán kívül a magyar zsidóság körében is.

feta (14. 5) „s menekülni fogtok amint menekültetek a földrengés elől Úzjijó, Judea királya idejében“. Omojsz prófétá fellépésének idejét a biblia így jelöli meg: két évvel a földrengés előtt שנתים לפני הרעש A chorban utáni időből Hadriánusz uralkodása idejéből van egy földrengés emléke feljegyezve, Josefus Flávius a görögül író zsidó kronikas, tud olyan palesztinai földrengésről, amely 30,000 ember életébe került.

A nagyérdemű közönség b. tudomasára hozom, hogy, külföldi utamról visszatértem ahol egy a férfi mint az angol női szabóságban praktizáltam. A n. é. közönség pártfogását kérem kiváló tisztelettel Katsburg Simon VII. Rombach-u. 4 II 13

ארטוד' נשר TEJES NAPOKRA

sajt, vaj, turó, tejfel, dobozos emmentháli legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása * Árúsítás nagyban és kicsinyben. özv **Schlanger Bertalan**-né VI Laudon-u 7 Tel. Teréz 126 72 — Naponta postai szétküldés —

Egy rabbikonferencia tanulságai

Mult héten az angol rabbik konferenciát tartottak Londonban. A tanácskozás irányzata, szelleme és tartalma tanulságos a hazai orthodoxia szempontjából is. Így például érdekes mindjárt az országos főrabbi, dr. Hertz bevezető szónoklata, amelyben erősen kikelt az amerikai és európai reformizmus ellen és felszólította a rabbikat, hogy állandóan követeljék a szombat és az étkezési törvények szigorú betartását, Dr. Hertz beszédének megértéséhez tudni kell, hogy Angliában és Amerikában most olyan reformmozgalom van, amely nyíltan vállalja a tradicionális zsidó életformák való szakítást és új zsidó formák kreálásának szükséges voltát. A reformerekkel szemben nem elégszik meg az angol birodalmi főrabbi általános szólamokkal hanem konkrétan is megjegyzi, miben különbözik a reform-zsidó a tradicionálistól. Abban különbözik, ugymond, hogy az egyik megtartja a *sabbosz* és a *kasrusz* törvényeit, a másik *nem*. Ez a szempont a hazai felekezeti közéletben igen figyelemre méltó. Az utolsó években a neológ hivatalos vezérférfiak gyakran *sonkacsonttal* kezükben és *szombati szivarral* szájukban hangoztatták a Sulchan *Aruch*-hoz való *hűségüket* és konzervatív voltak. Egész ségesebb és őszintébb közéletű zsidóságban ez nincs így. Aki a Tóra törvényei szerint él az hagyományhű, aki azonban mellözi őket mindennapi életében az *nem akar orthodox* színben feltünni.

A rabbikonferencián szóba került a zsidó tanintézetek sorsa Kelet Európában. Dr. Jochelmann, a segélyszervezetek szövetségének elnöke lelkére kötötte a konferenciának a kelet európai jesivák és talmudtörök segélyezését. Kelet Európában, jelesül Lengyelországban, Litvániában 695 jesiva szorul támogatásra. A talmudtörök

tanítói néhol hónapokig nem kapják fizetésüket, a növendékek reggelizetlenül jönnek iskolába s rossz táplálkozásuk miatt egy részük menthetetlenül a tuberkolózis, a tüdővész áldozata lesz. Angliában nincsenek jesivák, de az angol zsidóság vezetői azt akarják, hogy feljuljon *Zevülün* és *Jiszochor* esete: *Zevülün* vagyont gyűjtött és *Jiszochor* tanult. *Zevülün* pedig kötelességének tartotta, hogy támogassa a tóratanulással foglalkozó *Jiszochort*. Magyarországon még együtt van *Zevülün* és *Jiszochor*, vannak jesiváink és egyedül tartjuk fenn őket. De tanulni kellene az angliai példából. Nem volna szabad tenni egy zsidó gyülekezetnek sem, amelyen nem beszélnek a jesivák fenntartásának ügyéről és *talán az sem ártana, hogy e segélyszervezetek szövetsége tudomást szerezne a mi jesiváink és talmudtöraink helyzetéről*. Természetesen nekünk kell a vele való összekötetést keresnünk.

Hogy politika nélkül is lehet az egyetemes zsidóság ügyeivel foglalkozni, erre is példát szolgáltatott a londoni konferencia. Szóba került az oroszországi zsidók helyzete. Tulajdonképen ott nincs üldözés, 130 ezer zsidó lélek számára a boldogulás utját nyitotta meg a szovjet földbirtok uralma. Mégis milyen borzasztó ennek a zsidóságnak állapota. *El van tiltva a zsidó vallás oktatása* (amely tilalom megszegéséért a lubawits-i Rebbe fogságot szenvedett) és éjjel pincékben és padlásokban gyűlnek össze a Tóra hivei — mint egykor, évszázadok előtt a spanyol inkvizíció idejében, vallásos oktatásra. Az országos főrabbi több angol vezérférfiunál közbenjárt olyan értelemben, hogy intervenáljanak a szovjetnek e legbárabb intézkedése megszüntetésére, de egyik sem volt hajlandó lépést tenni. Látszólag

gyakorlati haszon nélkül való e kérdés tárgyalása. Pedig nem így van. A szovjet példája tanítsa meg a gondolkodó zsidót arra, hogy *nincs más módja a zsidóság fennmaradásának mint a Tóra tanulása és a vallási parancsok teljesítése*. Hogy az oroszországi zsidóság a legrettenetesebb lelki góluszt kibírja, az csak azért van, mert évszázados vallási tradíciók sűrűsödtek össze benne és mentek át a vérébe. De nagyon helyes az orosz állapotokra való gondolás a kelal-jiszróél eszméjének elmélyesztése céljából is. Az egyetemes zsidóság eme szeretetét csak vallási alapon lehet áldásossá tenni. Nem pedig mechanikus vagy szervezkedési módon. Az angol rabbikonferencián szó volt ugyanis a *szanhedrin*, a zsidóság egykori döntő testületének feltámasztásáról. Arról is tanácskoztak, hogy oly testületet kellene létesíteni amely minden zsidó kérdésben dönt. A *szanhedrin*, e felújítási kísérlete nem új. Már 400 év előtt akarta a Sulchan Aruch szerzőjének mestere, R. Jakov-bé-Rav ezt megtenni. Nem sikerült, mert amíg a zsidóság diaszpórában lesz, minden ország zsidóságának külön-külön kell vallási kérdéseit elintézni. Az angliai rabbikonferencia sem rendelkezik oly szellemi fölényvel, hogy a *szanhedrin* kérdését megoldja. A rabbikonferencia azonban azt mutatja, hogy minden zsidó tanácskozás a tanulás, a vallásosság, a jesiva és a talmud-tóra, a kelal-jiszróél és a zsidóság jövője köré koncentrálódjék. Ezt megtanulhatnók mi Magyarországon is!

ÁGYTOLLAKAT

 pelyheket és fosztott tollakat veszek és eladok. Vidéki megrendeléseket bármily menységben postosan eszközölöm.
KÖNIG MÓR, SZARVAS.
 ☎ Telefonszám 14. ☎

שמעך לינגם שוייצער דעזע, שטרענג בשר הערנעשטעללש פערלאנגט אויסדרוקליך למחרת מן המחרת סוף תחלת החלבה עד נמר העשייה תחת השנתת הרבנים היראים דק"ק צאנו. ווייטער רעפערענצען ערשהיילש הרב הגאון אב"ד דק"ק קאיוונא רabb. Friedmann אונד הרב הגאון ראש מתיבתא דק"ק נייסאנדעק, דק"ק נאוסאנדעז. Papper Dezső Bpest, VII., Dob-u. 19. Nausandez. נייערלאגע בייא

Tamuz és Av gondolatok

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

II.

Népek hazája, nagy világ! Hát nincsen te benned senki sem, aki fölemelné az igazság szavát és tanúságot tenne az ártatlanul üldözött és nyomorított mellett. Hát azért köszöntött-e bennünket a huszadik század hajnalpirkadása, a nagyszerű szellemi vívmányokkal dicsekvő ujjkor delelőpontja, hogy a huszadik századnak a küszöbén, küszöbén ennek a századnak, melytől minden tudományok óriási előmenetelét és a fölvilágosodásnak kiszámíthatatlan módon való terjedését várja az emberiség, minden ellentmondás nélkül, minden őszinte óvás és intelm nélkül történhessenek meg olyan események, — égbekiáltó események, melyek még az anyyira és méltán lenézett sötét középkorban sem történhetek volna meg, egyes emberbarátok, fölvilágosodott férfiak vétője nélkül.

Népek hazája, nagy világ! Hát olyan hamar felejtet-e, hogy mivel tartozol Izráelnek? Vagy ki tudja-e, ki meri-e megcáfolni annak az igazságát, amit egy nagy zsidó vallásbölcselekedő a következő sokatmondó és mélytartalmú zoltársorokhoz: „És Cion felől jövendőben ezt mondják: mindez, mindamaz ott született,“ (Thillim 86, 5.)-t fejtegetésében ekkép fejezi ki: „Cionról jogosan állíthatjuk: hogy mindenki, aki hirre-névre valóban érdemes, az ott Cionban született. Cion a szülő anyja minden szellemi nagyságnak, mely Izráelben élt és működött. Sőt mi mai napság azt is bátran mondhatjuk, hogy akármely kiváló szellemnek, működött, hatott, alkotott bár az Izráel táborán kívül is, ha csak

igazán áldásos és fölvilágosító módon élt és működött az emberiség közepette, — annak a kiváló szellemnek — történt legyen az öntudattal vagy anélkül, ez egyre megy — *Cion az ő szellemi szülőhelye.* A Cionból kinduló Igének egyes szikrái gyújtották lángra szívüket-lelküket és avatták őket az I-teni Igének emberiséghez küldött héraoldjává.“ (S. R. Hirsch.)

Ki tudná, ki merné megcáfolni vagy kétségbevonni ezt a világ-történelmi igazságot, ezt a történelmi tény, amikor még az uralkodó vallásnak egyik legnagyobb, lángelméjű bajnoka: a világhírű Pastellár Emilló is következőképen ír: „*Ha az athéni az ó-kor művésze, a*

római politikusa, a föníciai kereskedője, az asszíriai asztronómusa, az egyiptomi asztrológusa és a perzsa katonája, úgy a zsidó — temploma és I-tené révén a papja az ó-kornak. Tőle van a theológiánknak főideálja, az abszolút és örök léteszméje. Az erkölcsi törvény, mely megdönthetetlen parancsaival még mai nap is uralkodik felettünk, a Chórév égő csipkebokrának zarátnokánál és a Szináj villámainak cikázása közepette lőn megírva. Csakis egy ilyen népnek szívósága volt képes az I-ten egységének eszméjét sértetlenül megtartani, amidőn a sfinxek gránittalpazatukon mozgóldtak és a nymphók és szírének a levegő hullámaiban éppen úgy, mint csörgedező patakokban énekeltek, hogy a világot pogányságra csábítsák.“ (L. I. Singer, Presse und Judenth. II. Aufl. Wien, 1882. 35 o.)

Erdélyi levél!

A „Zsidó Ujság“, többször közölt híreket a zsidóknak a romániai választásokon való részvételéről. Az igazság érdekében szívesen adjuk közre a következő cikket, amelyet a nagybányai orth. hitközség egy vezető embere küldött be hozzánk.

Nagy örömmel olvassuk itt a „Zsidó Ujság“-ot, amelyben fegyvertársat látunk az egyetemes orthodox érdekekért vívott küzdelemben.

A multkoriban „a romániai választások és a zsidók“ cím alatt megjelent közlemény egynémely tekintetben helyesbítésre szorul. Elsősorban nem lehet Bratianut és a liberális pártot egyszerűen antiszemitanak deklarálni. Már azzal

a ténnyel, hogy az Avarescu-féle rízesz-uralmat megdöntötte, nagy hálára kötelezett le bennünket. Az Avarescu-kormány ugyanis az összes zsidó hivatalnokokat ki akarta tenni állásából és minden törekvése odairányult, hogy zsidókat a „nem-kívánatos idegenek sorába helyezze.“ Ezt a célt szolgálta többek között a hirtelenül elrendelt népszavazás, amely lényegében csak a vallás és születési hely után érdeklődött. Az új Bratianu-kabinet mindezeket az Avarescu-produktumokat a lomtárba helyezte.

Az sem helyes, hogy az erdélyi zsidóság zöme Maniu pártját támogatta. Ezt csupán cionisták kurtölték ki, mert egyes vezérei mandátumot akartak. Az igaz is, hogy

Harci szózat Bécsből

Irta: M-z, Sarkad.

Következményeiben szomorú harci zaj ütötte meg az osztrák szomszédok fővárosát. Hangos lett tőlük az egész világ. Egy kicsi hangocska e lapok hasábjáig is eljutott. Am a világért se higgyék rólam, hogy politizálni akarok. Ahoz — nyiltan és őszintén bevallva — nem igen értek. Csak azzal a harci szózattal szeretnék egy kicsit foglalkozni amely odaatról jött, egyenesen hozzánk orthodox zsidókhöz címezve.

Harcba szólítják az orthodoxiát a numerus klauzus ellen. Még pedig azon okból kifolyólag, mert, most évek multával végre kisütötték, hogy „a nevezett törvény belehasít az orthodoxia húsába is.“ Furcsa dolog. Eddig azt hittem, hogy az embernek csak akkor fáj valamije ha beteg. Most már csak azt kérdem, mitől fáj eddig az orthodoxia húsa, ha nem érezte volna, hogy abba belehasítottak? Ha jól tudom, a nevezett törvény nem fogadta különös kegyeibe az orthodox zsidót. Ergó fáj nekük a sárga folt mindenkor!

Miért akkor e nagy harci láрма? Miért, hogy csak most szólítanak minket harcba? Ennek úgylátszik, a wieni cikkirő szerint — egész egyszerű oka van. Parnósze-kérdés. Az egyetemről kiszorult ifjakból konkurrensok lettek. Hej az a parnósze, de sok bajt is okoz. Nem is az enyém, de a másé. Csak azt csodálom, hogy a numerus klauzus nélküli Wien érezte meg ezt most leghamarább. Avagy talán oda szorultak már az egyetemekről kizárt ifjak. Az az ő bajuk! Nem minket illet akkor a harci szózat.

Szó ami szó, azért mégis csak fáj nekem is e sárga folt. Ha nincs is egészen a ruhánkon. Annak ugyan ma már nem igen volna értelme. A mai hóbortos divatu világban megtehetik az egy divatmesternek és akkor vége a sárgafolt dicsőségének. Jól kispekulálták azt odafenn, hogy a sárga foltot elnevezik numerus klauzusnak és nemis ruhára varrják, csak az egyetemek kapujába függesztik. Mindezek dacára azonban, remélem, nem haragszik meg én rám kedves wieni cikkirő uram, ha én mégsem vagyok olyan harcias. De ha

a liberális pártnak Erdélyben kevés a gyökere, de szavazatainak tekintélyes része zsidóktól származik. E tekintetben Ullmann besztercei főrabbi, az erdélyi orth. iroda elnöke sokkal jobb politikusként bizonyult, mint Maniu zsidó hívei.

A „Zsidó Ujság“ egy a zsidókhöz intézett német-zsargon röpiratot közölt, amely a kormány érdekében csinált propagandát. A „Zsidó Ujság“ megjegyzi, hogy az elején hibás bibliai citátum van. A bibliai idézet szándékosan van megváltoztatva, hogy a szent írás választási célokra ne profanizáltsék. Az is helyes, hogy a röpirat nem birta eltalálni a zsargon beszédmodot. De az igazság érdekében meg kell jegyezni, hogy a röpirat szerzője a liberálist párt zsidó híve, aki mindenféle megbízatás nélkül, saját meggyőződését követve bocsátotta közre a felhívást.

A „Zsidó Ujság“ olvasóit bizonyára érdekelné fogja, hogy az ott említett és ajánlt Dragos képviselő úr egyike a חסידי אומות העולם legemberszeretőbb keresztény férfiaknak. Ő neki köszönhető, hogy főrabbin Krausz, Nagybánya városi tanácsának a tagja. (Erdélyben ő az egyetlen rabbi ilyen tisztviselésben.) A főrabbiúr eminenciájában rendkívül sokat tett hittestvéreink érdekében. Neki, valamint Dragos urnak köszönhető, hogy Szatmármegye teljesen ment maradt az antiszemita atrocitásoktól. Természetes tehát, hogy a szatmári zsidóság hálatelten ama lista felé fordult, amelynek vezetője Dragos képviselő volt. Ilyen értelemben cselekedtek összes rabbijaink és községeink. Csupán Szatmáron sikerült a Maniu-pártnak nagy többségre jutni, az ottani Gaon שליטא nagy bosszuságára.

Egyébként mi is kívánjuk, hogy a „Zsidó Ujság“ legutóbbi cikkének befejező részlete beteljesüljön és az új kormány számunkra békét és jogrendet jelentsen.

K.
(Baia Mare)

Wesilla a legjobb mosószer

Wesilla mosás a legideálisabb

Eichbaum Mór

sírkőgyáros

V., Pozsonyi út 1-3. Tel: T 246-74.

Siremlékek

bel- és külföldi márványokból legolcsóbb árban részlelfizetésre is kaphatók.
- Tervrajzok díjtalanul. -

Sirkő szállított árban **Lówy-nél**
Budán, II., Fő-utca 88. (Saját ház) Tel: 146-99.

HOHE TATRA
Eröffnung ORTH כשר
P. T.
Gebe höfl. bekannt, dass ich am 8. Mai d. J. mein Pensionat in DOLNY-SMOKOVEC eröffnete. Erstklassige Küche und Bedienung. Mein Restaurant in Zsolna wird weiter geführt. Achtungsvoll MÖR SCHREIBER
Pächter in Dolny-Smokovec. (Alsó-tátrafüred)

Olvassátok és fizessétek elő a Zsidó Ujság-ot!

Otthon-villa **Siófok**, VILMA-TELEP

Szigoruan כשר penzió. Kellemes, szobák, elsőrendű konyha, arnyas kert. naponta 4-szer bőséges étkezés ellap szerint, előszobában mersékelt árak. Bejáró vendégek étk. elfogadttanak. Kohnné.

A FORD-ESET MÉRLEGE

Egyáltalában nem csoda, hogy az amerikai automobilkirálynak nyílt színvallása az eddigi antiszemitizmus ellen, élénk feltűnést keltett az egész kulturvilágban. Ford, a világgazdaság egyik kiváló reprezentánsa és egy teljes évtized óta hihetetlen összegeket költött az internacionális antiszemita propagandára. Mindenki tudta, hogy a legvéresebb szájú német antiszemita kiadóvállalatot ő finanszírozza. Azt mondták, hogy az iparoslegényből magyar fajvédőkkel szövetségű államféruvá felcseperedett Hitler akcióját is ő támogatta. Keze New-Yorkból Lengyelországig nyúlt. Legutóbb egy magyar atrocitási hős kért és kapott tőle nagyobb összeget egzisztenciája megalapozására, mivelhogy az illető gummitöbbség elpanaszolta neki, hogy atrocitási tevékenysége miatt társadalmi bojkott alatt áll. Megállapítást nyert, hogy Ford az ő antiszemita könyvét román fordításban ezerszámra terjesztette Romániában Cuzák úján és így nagyban hozzájárult ama sok szenvedés okozásához, a mely szenvedések annyi száz és száz zsidó életet keserítettek el egész Romániában. Fordnak antiszemita főmtive „az internacionális zsidó“ nevét viseli.

Természetesen elámult mindenki, amikor azt telegrafálták, hogy Ford felhagyott antiszemitizmusával. A nyilvánosság számára kijelentette, hogy tévedett és „mostantól kezdve a zsidók számíthatnak barátságomra és jóindulatomra.“

Mi okozta ezt a változást? A magyar antiszemita újságok legokosabbja, a legitimista zsidó gyűlölköző „intelligenzblatt“-ja alaposan megmagyarázza, hogy ez a zsidó kapitalizmusnak a győzelme a kereszténység lovagján és így tehát a Ford-estnek más tanulsága nem lehet, mint to-

vább harcolni ama töke ellen. Erre a bölcs megállapításra — külföldi lapok jelentése szerint — a kiváló Hitler is jutott és így a legitimista antiszemitáknak nem kell nagyon büszkének lenni a Ford-talány ilyenmő megoldására. Hogy Fordot odaállította a kereszténység bajnokának, ez ellen igen sok legitimista katolikusnak tiltakoznia kellene, mivelhogy Ford 1925. december 4-én azt jelentette ki a „Berliner Tageblatt“ munkatársa előtt, hogy a *katholikus egyház teljesen zsidó befolyás alatt áll.*

Míg az antiszemita beállítás szerint a megtért Ford egy tragikusan elbukott hős, addig a bécsi radikális zsidó napilap gyáva fráternek bélyegzi az autokirályt, aki becsület-sértési pörének következményei elől egyszerűen megfutamodik. Összehasonlítja Rohling professzorral Tiszta-Eszlár szellemi mozgatójával, minden idők legsötétebb lelkű antiszemitájával, aki megírta „der Talmudjude“ című iratát, de amikor ezzel kapcsolatban azt mondták róla, hogy hamisít, hamis esküt tett, nem mert a bíróság elé menni.

Természetesen ez a beállítás sem helyes, hisz Rohlingot az antiszemiták még mindig tekintélynek tartják, mivelhogy Rohling nem vont vissza semmit.

Az amerikaiak nem nézik oly elfogultan Ford lépését. Nem tartják lehetetlennek, hogy Ford nemes motívumokból tért meg. A nyilatkozat amelyet tett, mindenesetre autentikus mert Louis Marschall-hoz, az amerikai zsidó közélet vezérférfiához intézte ily tárgyú levelét. De a praktikus amerikaiak azt mondják: megbocsátani zsidó erény, de sebeket szavakkal csupán gyógyítani nem lehet, tiz esztendőn át Ford mérhetetlen pénzt adott antiszemita pro-

pagandára, ha most tiz éven át emberbaráti-célokra fog adni, akkor hiszünk neki. — Ezt mondta Marschall és ezt hangoztatta a „Benej Berith“ páholy cincinnati-i elnöke.

A Ford eset mérlege tehát ez: az antiszemiták sokat vesztek, a zsidók nem sokat nyertek, de jövőre nézve nyerhet vele a béke és a humanizmus. Az általános erkölcs diadala ebben az esetben is egybeesik a zsidóság érdekével és elégtételével.

Israelers orthodox
כשר RESTAURANT
BAD TRENCANSKE TEPLICE
TRENCSÉN-TEPLIC (Slovakei)
ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstk.
Küche und solide Bedienung gesorgt.

ארטה כשר
VÉNUS
ÉTELZSIR
SNYDERS győri orth. főrab-
bi úr hechsérével ellátva
— VÉNUS ÉTELOLAJ —
kiváló minőségben minden fű-
szer, csemege- és élelmiszer
üzletben kapható. Gyártja:
OLAJMŰVEK r.-t.
KOHN ADOLF ÉS
TÁRSA GYŐR-BU-
DAPEST, ZOLTÁN
U. 18. TEL.: 8—22.
Képviseli:
Sussmann Lipót és Társa
TELEFON: „UJPEST“ 161.
ארטה כשר

A héber nyelv szefard és askenaz kiejtése

A héber nyelvet tudvalevőleg kétféle módon ejtik ki. Az európai zsidók nagyrésze a német (askenaz) kiejtést örökölte őseitől, a spanyolnyelvű és az ázsiai valamint az afrikai zsidók szefard kiejtés szerint mondják a szavakat. A kettőjük közötti legfőbb különbség az, hogy a szefard kiejtésben nincs komacz. A szefardok tehát azt mondják pld. dávár, ahol mi askenaz kiejtés szerint dovor-t mondunk.

E kérdésről igen tanulságos cikket írt Müller Henrik az ungvári Zsidó Néplap-ban amelyből kiemeljük a következőket: A jövőben azonban Karliner Meir jeruzsálemi tudós szerint, nem a szefardi, hanem a jemeni és bukkarai zsidók igazi — szefard kiejtése fog uralkodni, amely közelebb áll a németországi (askenaz) kiejtéshez mint a mai szefardhoz.

Ibn Ezra, a XII-ik századbeli zseniális mester egész kurtán kijelentette, hogy honfitársai, a spanyol zsidók nem tudják a komacot (קמץ) kiejteni, de a tibeiai (palesztinai) zsidók tudják. A szefard hangzórendszer melyben a „komac“-á, hibás tehát, Utána azonban a XIII-ik században Kimchi Dávid lett a legnépszerűbb grammatikus. Mivel ő írta meg az első világos és rendszeres héber nyelvtant. A XV. századbeli Levita Eliás mellett ő lett a legnagyobb grammatikai tekintély úgy a zsidóknál, mint a keresztényeknél. Ő alapította meg a szefard kiejtésen alapuló hangtant.

E rendszer hibás voltát a XIX-ik században élt Steinberg Luzatto, Pinsker grammatikusok kimutatták. Az 1918-ban Telavivban elhunyt Seliger rabbi kilenc cikkben mutatta ki, hogy az összes askenaz dialektusok helyesek, csak a szefard javíthatatlan. Szerinte a leghelyesebb a német zsidók (ó, u, a, u, hangokkal) kiejtése.

Ezzel szemben Benjehuda Eliezer a héber élő nyelv feltámasztója a szefard kiejtést fogadta el a helyesnek. Két tényezőt vett tekintetbe a szefard kiejtés helyességére: a szefard zsidóknál a tanultak mindig beszéltek héberül, náluk a nyelv, ha nem is élt, mint népnyelv, de legalább, mint tudósok nyelve vegetált.

A legrégebb bibliafordítások a görög Septuaginta, mely több mint 2000 éves és az 500 évvel fiatalabb latin Vulgata a biblikus héber tulajdonneveket szefard alakban őrizték meg.

Ezenkívül az is tekintetbe veendő, hogy a görög és latin (a) hangokat

a talmudisták **א** és **א**-vel jelölték, azaz komaccal. A komac tehát (a) volt az ő kiejtésükben.

Benjehuda nyomán mindenütt a világon, hol az élő héber gyökereket vert a szefard kiejtést fogadták el. Az említettek nyomán mindenesetre valószínű, hogy e kiejtés tényleg őskeletű.

A MEGTÉRT

— TÁRSA —
(Folytatás)

Szegény fiu! Azt hitte, hogy agyrémei meggyőztek egy másik embert, mert ez az ember felfedezte benne a jeleset. Tévedett. Az igazgatónak volt egy svájci nevelőintézetben egy nyomorék lánya, és ez az elhagyott fiu volt neki szánva. A fiu tapasztalatlansága, szegénysége, mindent elősegített az igazgató tervének végrehajtásában sőt az igazgató még azt is emléhetette a fiu hitelenségénél fogva, hogy kikeresztelkedik.

Ezentul jó dolga volt. Volt pénze deje, járt társaságba, és az egészet nem zavarta más emlék, csak apjának éveken keresztül hallott eszténkénti tanulása, mely gyakran csengett a fülébe. Nem törődött vele. Ugy csinált, mintha lelkiismerete nem hallaná. De idők múltán ez is csendesült. Szüleivel megszakított minden érintkezést, és arra való hivatkozással, hogy kimaradása esetén elbocsájtják, nem is utazott haza még látogatóba sem, és mikor megtudta, hogy anyja meglátogatja, elutazott. De gyávanak érezte magát, mert azt hitte, hogy neki van igaza, tehát akkor bátran oda állhatott volna szülei elé. S emiatt kereste aztán az alkalmat, hogy értésére adja szüleinek elveit és élete célját, és az alkalom nem késett sokáig.

Ottan ült reb Jicchok az asztalnál és tanult. A gyertya libegő

lángja hol árnyékot vetett, hol megvilágította az arcát. Kopogtak. „Ver iz dosz?“ — emelte fel fejét.

Ich bin, der gábe — felelt kívülről valaki.

„Ja? voz viln ze?“

„De ráseköl hat cü inen auzge-tált a jid..“

„Ja? zer vajl.“ Mondta reb Jicchok, felkelt székéről és kinyitotta az ajtót.

A gábe már elment, és az ember akit ott hagyott belépett a szobába.

— „Zecn ze.“

„Fün vü zejt ir?“ kezdte reb Jicchok a mondókáját, amit minden snorertől megkérdezett.

— „Fün nébn Nyiretyház. Ich vór sajn du, baj inen fár fir jór. Zi denkn sajn nis? Ine zün vor dámolsz auch du.“

„Nejn ich denk nis“-szólt reb Jicchok elkomorodva. Mejn váb vet báld kümen zi vet sajn gébn epsz e mózn. Voz macht enker róf voz iz nájesz?“

Gornix: mitine zün hamach cámgetrofn — „mondta hirtelen fordulattal „Nü ünd vóz mácht er?“ kérdezte akaratlanul is.

„Dóz vász ich nicht voz er mácht áber dóz hab ich gezéjn, dóz börchápédig hat er gegesz in e káféhoz“- bökte ki a snorrr szemmelláthatólag meg könnyeb-bülve.

Emez zol doz zejn?- ugrott székéről reb Jicchok izgatottan.

„Ov majn nemónesz zógach doz iz vór“- mondta meglegedetten

Képvisellet adunk az ország minden községében és városában üz-
lettel vagy lakással bíró megbízható egyének,

Király Gőzmosóda Ruhafestő és Vegytisztító

Budapest, VII., Király-utca 15. IV., Magyar-utca 6.

Vidékre külön postaosztály.

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük.
- Szabónőknek, szabóknak nagy árengedmény. -

ZÁLOGGÉDULÁKAT kiváltak. — Ékszereket, briliánsok-
kat bárkinél drágábban vesz,
Téréz-templommal szemben. Telefon.

SZÉKELY EMIL Király utca 51.

„Efer nitemól er vór dóz?”
kérdezte reb Jicchok kétkedve.

„Vóz hász dóz, dóz nixx er vór?”
mérgeződött a snorrer - „ich hab
direkt im drámól ongekükt. Dort
iz er gezeszn nebn der fenszter.”
Folytatása a 13 oldalon.

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz M ÁSZÉ, rojs-chojdes Av

שבת kezdete (Bpest) 7 ó. 15 p.

שבת kimeretele " 8 " — "

— Jövő hét a „9 Tage” teljes napok hete —

Hitközségi csendélet. Ózdról
jelenti tudósítónk: „A szomszédos
Sajóvárnony orthodox hitközség,
amely összesen 17 tagból áll, foly-
tonos surlódások és egyenetlen-
kedések színhelye. A tagok nagy
része szegény, nem járul hozzá a
hitközség terhehez. A 3—4 jobb-
módu tag pedig „elviselhetetlen”-
nek tartja a reá kivetett hitköz-
ségi adókat. Hogy a „teher”-től
megszabaduljanak, a 17 közül
néhányan feliratot intéztek az
orth. központi irodához, hogy —
a hitközséget mint önálló szer-
vezetet szüntesse meg.” (?)

A salgótarjáni Sasz-Chevra.
Salgótarjából jelentik: — Folyó
hó 17-én tartotta Sasz-Chevránk ez
évi rendes közgyűlését. Rosenberg
Ignác, elnök kegyeletteljes sza-
vakkal emlékezett meg az ez év-
ben elhunyt tagokról, akik a Sasz-
Chevra felvirágzásához minden
tekintetben nagy mértékben hoz-
zá járultak. A megejtett válasz-
tások eredménye; elnök: Rosen-
berg Ignác alelnök: Rauchverger
Mór, pénztárnok: Friedmann Li-
pót, ellenőr: Gescheit József, gond-
nok: Rosenthal Selig, titkár:
Schlesinger Dániel. Választmányi
tagok lettek: Braun Sámuel, Son-
nenschein Dávid, Briszk Adolf,
Frankfurter Nánán, Rosenberg
Sándor, Gescheit Kálmán. A Sasz
Chevra által rendezendő ezidei
szijumot a gyászos esetekre való
tekintettel elhalasztották és csak
Av hó 16-án tartják meg.

Amerikai statuszkvók. Az
United Sinagogue („az egységes
zsinagóga”) néven tömörültek
az amerikai konzervatív rab-
bik, akik a new-yorki Schächter-

féle szemináriumban nyerték képe-
sítésüket. Vallási irányzatuk meg-
felel körülbelül a hazai statusz-
kvó árnyalatnak. Az egyik rabbi
arról beszélt, hogy segédkezni
kell Palesztina felépítésében, de
ez a Palesztina vallási tekintetben
is zsidó legyen. E tekintetben a
legminimálisabb követelmény az
ima hébersége, valamint a szom-
bat és a kasrusz törvényeink
megtartása.

Üdvös intézkedés a schitonál.
(Levél a szerkesztőhöz) A vallá-
sos Sojchetet igen szokszor lelki-
ismereti tusakodás fogja el, amikor
olyan nőktől kell a baromfit elfo-
gadni, akinek öltözete modern
ugyan, de diametrálisan ellenkezik
azzal, amit zsidó értelemben való
czeniüsz-nek, decens viseletnek
nevezünk. Hogy ezen a visszása-
gon lehet segíteni mutatja az, hogy
egy orthodox községben *deszkafal*
választja el a Sojchetet a kö-
zönségtől. A baromfit átnyujtják
a Sojchetnek és ő nem is látja,
kinek a baromfiját vágja le. Ahol
ez az intézkedés megvalósítható,
éle'be kell léptetni מבר משה
הקב"ה mindenféle kisiklások meg-
gátlására.

Hoffmann Herman, Pápa.

**„Erősebb az alvilágnál a gyü-
lölet”** Az Énekek énekének e
szavai (אשר נשאל קצת) jutnak
eszünkbe, amikor a würzbürgi
diakgyűlés lefolyásáról olvasunk.
Impozáns keretek között hódoltak
az elesett diákoknak. 4000 diák
vonult fel felszallagozva zászlók
alatt. A katolikus egyetemi hall-
gatók emléket dicsőítette a würz-
burgi püspök, az evangélikus
hősök emlékének adózott egy
evangélikus teológus. A zsidó
diákokról nem emlékezett meg
senki. Az ő haláluk nem érdem,
nem hősök és nem intézik. A
gyűlölet erősebb a halálnál.

Késő bánat. Különös esetet be-
szélnék Lengyelország Bochna vá-
rosában. Ott elhunyt pár napja
egy zsidó mészáros, aki egy tisz-
teséges és lelkiismeretes ember
hírében állott. Halálos ágyán
magához hívatta a rabbit és a
hitközségi előjáróságot és a kö-

vetkező megdöbbenő vallomást
tette: husz esztendőn keresztül
látte el a hitközséget hussal, de
kóser hus helyett kimondott *tréfli*
húst szállított és most föredel-
mesen bevállván bűnét, teloldást
kér az eltévedésért. Miután
meghalt, megásták a sirját és alig
lett kész, egerek és patkányok
tömege töltötte meg. Több helyen
kisérelték meg a sir ásását, min-
denüvé a rácsálók tömege jelent-
kezett. Így tehát kénytelenek vol-
tak a holt tetemet az utalatos
állatok közé eltemetni. Ezt álta-
lában I-ten büntetésének tekintik,
azzal szemben, aki oly csúful visz-
sza élt hittestvérei bizalmával.

R. Jójlis dróseja Ujpesten.
Amint megírta a Zs. U. a n.-károlyi
Rebbe a szombatot Ujpesten töl-
tötte, ahol oda zárandokolt hibe-
inek százaai vetéik körül szeretet-
tel. A rabbi az orth. templomban
dróset mondott, amelyben erősen
kikelt, az orth. körökben is lábra
kapott modern leánynevelés ellen.
Különösen ostromozza azon szü-
löket, akik leányaikat az erkölcs-
telen strandfürdőzésekre engedik.
A főrabbi beszéde mély hatást
gyakorolt. Klein Mór, Ujpest.

Lábizzadás.
Akinek a lába a sok állógálás, járkálás folytán
továbbá a cipő szorítása miatt izzad, jól teszi, ha tízpa-
ces meleg, 1 evőkanálnyi Szt. Rokus lábsockevel telített láb-
fürdőt vesz. A lábsocke melegvíz élénkíti a vérkeringést, a
bőrt egészséges és ruganyos állapotba hozza. Szabályozza
a láb kipárolgását, kinyitja az eldugult porusokat, meg-
szünteti egy csapásra a láb kellemetlen szagát. Egy nagy
csomag Szent Rokus lábsocke ára 1 P 28 Hll. Minden gyógy-
tárban.
Főraktár: SZT. ROKUS GYÓGYTÁR, VII. Rákóczi-ut 70.

Van szerencsém Nagyságos Asszony tudomására hozni, hogy a VIII. Muzeom-
körút 2 sz alatti GAAL és FIRTINGER női fodrász és hajműtermem közös cég-
ből kileptem és SPECIÁLIS HAJMŰTERMEMET ismét Bpest I. Zámori utca 16
szám alá a SÓS fürdő közelébe helyeztem át. Tisztelettel kérem hogy b. meg-
bizásaival ezentúl is hozzám fordulni sziveskedjek. Vidéki megrendelések gyor-
san es lelkiismeretesen eszközöltelek. Helybeli megrendelések átveleire leve-
lezőlap hívásra hához jövök. További pártfogását kérve vagyok teljes tiszte-
lettel FIRTINGER REZSÓ modern hajmunka specialista.

**Aguda-munka Szlovenszko-
ban.** Ersekujvárról jelenti tudó-
sítónk: „F hó 24-én alakult meg
az *Agudasz Jiszroel* helyi cso-
portjának női és leánycsoportja.
Ezen alkalomból a helyicsoport
nagygyűlést rendezett, amelyen
városunk érdemekben megöszült
főrabbija *Tigermann József*, len-
dületes szavakkal adott örömeinek
kifejezést, hogy Ersekujvár asz-
zonyai és leányai a helyes utra
léptek, amely őket az igazi zsidó-
sághoz vezeteli. — *Pozsonyból* eljöt-
tek a nagygyűlésre az ottani „A.
J.” női csoportjának elnöknője,
Schlenger Edéné, alelnöknője,
Hirschler rabbiné és *Szoffer Jan-
ka* kisasszony, a leányegyesület
lelkes tagja. — A gyűlésnek ünne-
pélyes jelleggel kölcsönzött a szlo-
venszkoí Aguda ágilis titkáranak,
Braun Joélnak megjelenése, aki a
השנה-heti szidrával kapcsolatban
lendületes beszédével oriai lel-
kesedést előidézve, kifejtette, hogy
azon „előrehaladás” amely *visz-
szatérést* jelent a tradíciókhoz s
amely vakon aláveti magát a Tó-
ra autoritásainak, az van lángbe-
tűkkel kiírva az Aguda zászlajára
s hogy az Aguda feladatául tüzte
ki, ezen zászló alá vonni minden
zsidót, férfit, nőt, fiatait, öreget
egyaránt. Szónokot valamint Kohn
Rafaelt, a gyűlés rendezőjét szá-
mosan gratulálták. S. B.”

**A budapesti „Tiferesz Bachu-
rim” e heti programja.** I. szá-
mu teremben szombat d. e. 11.³⁰
שבת מסכת Strauszmann Sal.; d. u.
5. מסכת אוה הלל שבת. Kornfein A.; 5³⁰
מנדות הרשה Günsberger rabbi ur.
Mindene este 7¹⁵ מסכת חובת הלבנת
és חובת הכהן Spiegel Andor; II. szá-
mu teremben szombat d. e. 11³⁰
és kedde este 7¹⁵ מסכת מכות Raab
Márton, vasárnap este 7¹⁵ משלי
Dr Ábrahámson Herman rabbi
ur, hétfő este 7¹⁵ משניות
és פלא יועין Rosenber Izák ur.
csütörtök este 7¹⁵ משניות
és שיעור שיעור Herzog Li-
pót ur. Minden reggel 6³⁰ מן
אברהם Blau Lipót ur. Reggeli ima hét-
köznapon 7. szombat 1/8. Min-
cha hétköznapon 7 szombat 5³⁰

Az ifjuság felkérte az előadá-
sok pontos látogatására.

Durvaság egy klinikán. Kö-
nigsbergben a Kürschner féle kli-
nikán 27 napig ápolták egy litvá-
niai hitközség 80 éves dajonját
K. Elchónon Katzot. Mielőtt el-
hagyta volna a klinikát, azt mon-
dta neki, egy kissé rendbe szedik
a haját. A borbély azonban levá-
ta a hosszú szakállát és pajeszt.
Amikor ezt az aggyastyán megtud-
ta, elájult. A durva tréfa áldoz-
ta kínos helyzetbe került: közsé-
gébe vissza nem mehet és pénze
sincs arra, hogy megvárja szakál-
lának és pajesztjának megnövesését.
A königsbergi hitközség magáévé
tette az ügyet, a klinika vezetősé-
ge szigorú megtorlást helyez ki-
látásba, a borbély pedig azzal vé-
dekezik, hogy ő egy klinikai or-
vos és egy ápolónő előírása szer-
int járt el. — Amint ebből az eset-
ből látjuk, hogy hiába a kultúra,
néhány klinikán még ott tartanak
ahol két és félezer évvel ezelőtt

ama ammonita király tartott, aki
levágatta Dávid király delegátu-
sainak szakállát, csúffá akarván
őket tenni.

A nyitrai Dajon-állás. Nyitra-
ról közlik velünk, hogy mivel Katz
Mózes főrabbi 57 elhunytával a
rabbiszek annak méltó fiával Katz
Áronnal, az eddigi Dajonnal lett
betöltve, a hitközség elhatározta,
hogy a Dajon-állást is mielőbb be-
tölteti. Egyelőre még nincs ko-
moly jelölt.

Családi hírek

Berger Juliska Debrecen, Antal
Ernö Szeged, jegyesek.

Paschkus Ilonka Dunaszerdahely,
Bodanszky Jakab Pápa, jegyesek.

Figyelem. Tisztelettel kérjük
tudósítóinkat és hűveinket, hogy
közleményeiket kedde délig jut-
tassák hozzánk, különben a legjobb
akarattunk mellett sem foglalhat-
nak helyet az illető heti számban.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag SKREK-féle

füstölthusz gyártmányok

a főváros következő helyein kaphatók:

Schwarz Gábor
VIII Nepszínház u 42 44
(vasárnap is nyitva)

Mandel Éliás
VII Garay u 48
V Visegrádi u 9

Klein Vilmosné
VII Teleky tér 1

Büchler és Szántó
Klauzál-u 32

Grósz Béla
Teleky-tér 8

Falkenstein A.
VII Baross-tér 13

Klein Ábrahám
VII Péterffy S-u 37

Auster Salamon
VII Péterffy S-u 42

Muncsik Izidor
VI Vörösmarty-u 25/a

Weisz Dezső
VII O-uca 1

Ehrenfreund Éliás
VII Wesselényi-ut 13

Eisenberg N.
Ujpest István-ut 27

Krausz Ignác
VII Teleky-ter

Zucker R.
Akácfa-u 27

SKREK LIPOT

orth. כשר
szalámi és kolbászgyár
VII. Dob-u 27 Tel. J. 424—17
Sürgőnyca „Skrek-szalámi”

HAJSZÁLAKAT hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja
felelőséggel Pollák Sarolta Budapest, Andrassy-út 38.

„MIRACLE” hajeltávolítószert
szétküldése utasítással.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bérletrendszerrel) Szemölcsirtás Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

MORALIZÁL A BARÁTOM

Sok szó esett az elmúlt rövid pár év alatt, az orthodox sajtóról. Voltak olyanok is, bár nagyon kevesen — akik alaptalan felénkségük miatt, nem egészen, de félig meddig mégis csak feleslegesnek mondották azt. Már most engedjék meg énnekem, hogy kinyilvánítsam az én szerény véleményemet is ezirányban. Hát már csak azt mondok, hogy nagyon jó, hogy van, mert nagyon is kell az nekünk. Pláne énnekem. Mert, tessék megmondani, hogyha e lap nem lenne, ugyan az Egyenlőség pld. vállalkozna e az én soraim lekölésére? Pedig most egy igaz és tanulságos esetet akarok nyilvánosságra hozni. Nagyon is kíváncsok.

A jó öreg Budán van nekem egy nagyon jó barátom. A nevét nem akarom egészen elárulni, mert mi vidékiek már olyanok vagyunk, hogy nem szeretünk pletykálgatni a nagy nyilvánosság előtt. Különb is a pletyka csak úgy ér valamit, ha sivrelevet és egy jó kis machlojket idéz elő. De nem nekünk, hanem annak, akiről történetesen szól a szállóige. A mi jó vidéki zsidóink ennek okáért leginkább a rabbiról meg a rasekrolról szoktak pletykálni. A gaberől csak az esetben, ha meg akarják őt buktatni.

Mivel pedig az én jó barátom nem rabbi, sem rasekól de még gabe sem és még hozzá nem is vidéki, tehát machlojkeja sem lehet én általam, ergo fölösleges is az ő becses nevét, teljes egészében alárulni. Igaz, hogy jómagam sem olyan régóta ismerem. A fővárosban ismertem meg. Egyizben az ő rabbijánál előszobáztam, amikor egy öblös férfihang üte meg a fületem.

— Kedves rabbim — szólott a hang — hoztam önnek egy kis jó teát. Ebből ám nem iszik csak a török szultán, az én rabbim és én, a bolond doktor H. —

Erre aztán kíváncsian benyitottam. Szivélyes örömmel fogadtak. A fentemlített férfihang nagybecsű tulajdonosa oda lépett hozzám és bemutatkozásul ennyit szolt: „én vagyok a bolond doktor H.” — Onnan kezdődik a mi barátságunk.

Később megtudtam, hogy méltán eldicsekedhetik a „bolond”

jelzővel, mert azt családjától kapta jutalomképen annak okáért, hogy megtért ősei hitéhez, Baltsüve volt.

Egyszer egy kis társaságban találkoztunk. Volt közöttünk egy rabbi, meg egy budai villany- és vízvezeték szerelő. Valahogyan szó bokerült, hogy a szerelő „mehalél sabosz”, nem tartja meg a szombatot. Mentségére a mai viszonyokat emlegette. No de neki is melegegett az én dr. H. barátom.

— Nekem mondja? Mi az, hogy nem lehet? Mi az, hogy a mai világban? Lássá, én végig lumpoltam Prága, Bécs, London és Páris éjszakáit. En is azt hittem egykor, hogy a mai világ csak bünt kövelet tőlünk. És lássa! Még most is gazdag világi lehetnék. De eldobtam magamtól a csábító ígéreket, Nekem akarja tehát mondani, hogy a mai világban nem lehet saboszt tartani.

— Am az én szakmában — felelé a szerelő — igazán nem lehet. Mit csináljak, ha szombaton eljönnek hozzám, hogy van egy csőrepedés. Nekem azt meg kell javítani. Meg különben is abból élek. —

— Mit gondol maga — vágott vissza a barátom. — A mindenhátó, aki számon tartja az emberek millióinak életét; az Örökkévaló, aki egy pillantásra átlátja az egész világot, annak kezdetétől fogva egész végéig; az az Örökkévaló amikor a Szinaj hegyen a tizparancsolatot megadta, nem tudta-e, hogy egypázezer év múlva lesz majd Budán egy zsidó vallású, „hatóságilag engedélyezett villany és vízvezeték szerelő”? És mégis megparancsolta a sabosz megtartását. Legyen hát nyugodt, ha ön azt meg is fogja tartani, ad majd magának a jó I-ten vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken annyi csőrepedést, hogy meggazdagodhatik majd belőle. —

— De jó rabbi lenne Önből! szolt valaki a társaságból,

— En, a doktor, jó rabbi? —

Replikázott barátom. — Ez valahogyan olyasféle, בשר כהלך, hus a tejjel, külön-külön mindegyik jó, de együtt a kettő tilos, vagyis nem élvezhető. —

Azóta már sokszor hallottam őt moralizálni az ő sajátos öblös bariton hangján. De vajmi keveset ért el vele. Egyetlenegyszer ért el eredményt. Azt is csak az én irányomban. Hiába, egy vidékire még mindig jobban lehet hatni. Történt pedig ez a bizonyos eset imígyen. Egy szombaton találkoztam vele a templomban. Ima után oda fordult hozzám és kérdezte:

— Mikor utazik haza barátom?

— En? kedden. —

— Kedden? — kérdé ő tőlem.

Hát hogyan utazhatik Ön vissza kedden? — En csak ámulva nézek reá. Nem tudom megérteni, hogy miért nem utazhatnak ugyan vissza kedden?

— Hát nem tudja? — folytatja ő.

— ? —

— Hát hisz hétfőn jön Mesiach! — Lett is erre nagy nevetés köröttem. De ő, a világ legtermészetesebb hangján foltatá. — Egy ilyen vallásos házból való zsidónak úgy kell azt mondani: „ha minden óhajunk és kívánságunk aacára, mégsem jönne el keddig a várvavárt Mesiach és ha a jó I-ten is úgy akarja, akkor kedden utazom haza.” —

S valóban sokan tanulhatnak barátomtól... M—z.

szid. orth. כשר

LIDO VELENCE
Modern berendezés

Via Lepanto 15.

KIRSCHBAUM PENSIÓ

Minden szobában folyó hideg-meleg víz. Penzio ára 40 liratól

SZENZÁCIÓ!

Hajszálak végleges eltávolítása felelősséggel kenőccsel. Képzett arcápolás minden arctisztításhoz. Szemölcsirtás. Gyors hatású szeplőelleni krémek.

Post szétküldés **KOVACSNE** kozmetikájára RÁKÓCI-UT 86 I EMELET

FELHIVOM

figyelmüket a szobattartó cégeknek szállítványozó és vámkezelési cégekre. A vámkezelés terén kiváló szak tudással bírok. Butorszállításokat saját butorkocsijaimmal jutányosan végzem.

Schwarc és Saigó, Budapest, Dohány-u. 10. Tel: J. 423-42.

ZORD IDŐKBŐL

TÖRTÉNETI ELBESZÉLÉS A XIII. SZÁZADBÓL.

5.

(Folytatás)

Rabbi Méirnek leánya dobogó szívvel lépett apja szobájába. Tudta, hogy valami rendkívüli eset történt, ha oly hirtelen hívatta. Nagy, szép szemével kémlelni kezdte szentéletű apjának pillantásait, hogy eltalálja szándékait vagy ohaját. A nagy rabbit mély melabú fogta el, a mikor megragadta leánya kezét s maga mellé ülésre készítette.

— Szoró, életem, te maradtál meg nekem egyedül enyéim közül. Így tehát beszélnem kell veled oly dolgokról is amelyekről inkább anyának illene beszélni leányával. De hát a te édes anyád már régen az Édenben pihen. Tehát röviden megmondom: értesülve vagyok, mi történt veled, amikor nagynénidhez készültél. Borzasztóan hatott rám, amikor elgondoltam, milyen ijedelemben voltál.

— Az én ijedelmem elmúlt, de te, Apám, életveszedelemben forogsz, az a rettenetes ember nem fenyegetődzik ok nélkül, ő a bosszuját ki akarja tölteni rajtad.

— Gyermekekem, nem tudod-e, hogy a Mindenható segítsége erősebb, mint az emberek gonoszsága.

— Apám a Min enható próbára teszi a legjámorabbakat is.

Elhallgatott egy kissé, mélyen elpirult, majd a szavakat keresve folytatta halkán:

— Mond, édes Apám nem volna-e kötelességem ezt az embert kibékíteni valahogyan? A te drága életed és nyugalmad az egész népünk üdvét jelenti. Nem kell-e nekem, a te leányodnak te érted áldozatot is hoznom. Apám, drága Apám egyez bele és én teljesítem a férfiu kívánságát s nőül megyek hozzá.

— Az utolsó szavaknál minden vércsepp elszállt az arcáról, de mennyi nyugalom ereszkedett lelkére, érezte hogy midenképpen kész feláldozni magát Izrael nagy tanítójáért és az ő édes apjáért.

— Az aggastyán ránézett és reszkető hanggal kérdezte.

— Meggondoltad, mit modtál? Hajlandó lenné egy Kaempfa élet-társává lenni?

— Igen, Atyám Te tanítóttal engem arra, hogy a mink van azt áldozzuk fel hitünkért, ha szükséges.

Az aggastyán elragadtatással nézte szende és nemes leányán, a ki úgy állott előtte, mint a női erények megtestesítője. Amint nézte, könny lopódzott szemébe és végig pergett ezüstös szakállán. És szóllott.

— Aldott legyen az óra a melyen így hallottalak beszélni. . . Mikor Avrohom ösátyánk Jicchok fiát fel akarta áldozni, hallatszott az égi hang, „ne nyulj a fiadhoz s ne tégy neki semmit” amiből azt tanulhatjuk, hogy a jó szándékot égi atyánk cselekedet-számba vesz. Te fel akarod magad áldozni — megtetted a kötelességedet, a szándék megvolt. Viszont az én kötelességem el nem fogadni ezt az áldozatot. . . Hogyan képzeled: ennek a hitszegőnek ennek az árulónak odaadni olyan derék, áldott lelket mint a tied? Emlékszem amikor a te édes anyád — pihenjen az Édenkertben — utolsó óráját élte, fogadalmat tettem magamban, hogy minden erőmmel óvni foglak. S most adjalak oda egy gonosztevőnek?

— De, drága Atyám. . .

— Ne szakíts félbe, Szoró. Nem látod jól át a helyzetet. Ez a fickó meg van fogva saját hálójában. A császár az ő kedvéért nem fog lemondani az igényelt pénzről. Mit ajánl neked? Hogy menekülj más országba! Vagy azt, hogy én meneküljek? — Mindezt nélküle

is megtehetjük. Valóban nem szabad tétlenül ülnünk. Legelőször téged szeretnék megvédeni látni. Én öreg vagyok, nem bírlak megoltalmazni a gazfickónak ármánykodása ellen. Egyebekben is, teljesen a népem ügyének szentelem erőmet, de szeretnék biztonságban tudnom. (folyt. köv.)

A MEGTÉRT

(Folytatás a 10. oldalról)

Megjött a háziasszony és ők nem beszéltek erről tovább. Reb Jicchok felesége vacsorát talált, amit ők csendesen elfogyasztottak. A snorrer érezte, hogy nem lett volna szabad ezt elmesélni, reb Jicchok pedig komoran bámulta a gyertyát körül repkedő éjjeli lepkeket. Vacsora után lefeküdt a számára megvetett ágyba, reb Jicchok pedig leült irni egy hosszú levelet fiának, melyben fenyegetésekkel vegyes keresü szemrehányásokat tesz neki viselkedéséért.

Igaz, hogy kalap nélkül eszel és kávéházakba jársz? nagyon gondold meg mit teszel, mert ha tévedsz, később nagyon megfogod banni. Irt éjjelig, és lefeküdt, nem tudott aludni. Fiára gondolt.

Negyednapra jött egy levél, egy olyan levél, hogy reb Jicchok gondosan titkolta felesége előtt, és ami miatt titokban megszakította a ruháját.

Száguldó szellem röptömbe, irt a fiu haza, ledöntök mindent ami nektek szent és az üres dogmahalmazok helyett felállítom ami nemes. Tudom hogy a régi zsidók inkább énekelve táncoltak a máglyába mintsem ezeket a dogmákat megtagadják, de az idő kerek fordult, és akik akkor az igazság tudatában oda dobták életüket és méltán tekintették őket mártirok gyanánt, ma már az ilyen emberek a fanatikusok gyűlöletes rendjeibe tartoznak. Ha akarod megírok neked mindent amit teszek és amit gondolok. Arra a kérdésre hogy én voltam-e az, aki a kávéházban kalap nélkül evett, tisztelettel válaszolom hogy igen.

Reb Jicchok megsemmisülve

ZSOLDOS magántanfolyam

VII., Dohány-u. 84.

Telefon: J. 424-47

Előkészít középiskolai magánvizsgálatra.

és családva tünődött a levelen, és nem is sejtette, hogy ugyanaznap d. u. mikor ő a levelet megkapta, fiát szintén ilyen érzések lepték meg, mert az igazgató felhívta a lakására, és a következőket mondta neki.

— Nézze, fiam, én özvegy ember vagyok, de egy lányom tanul kint Svájcban. Röviden akarok beszélni, és ezért egyenesen megmondom, hogy elvárom magától akit én tettem valamivé, és aki nélkülem nem is juthat be az egyetemre, hogy a lányomat, vagyis, hogy biztos a lányomat veszi el feleségül.

Majd gondolkozom rajta — mondta a fiu pirulva.

Mit jelent az, hogy gondolkozik? Fortyant fel az igazgató, aki tudta, hogyha a fiu megtudja, hogy nyomorék, szó sem lehet róla-hát mit gondol miért tartom én ki magát? hogy nekem ittem vallásfilozófiával meg egyéb ilyen szakmákkal foglalkozzon? Arról szó sincs! Maga nagyon de nagyon téved.

Jól van. Beleegyezem, mondta és erre az igazgató lecsillapult. Voltaképen pedig ezt gondolta: most már értem hogy honnét a nagy érdeklődés irántam.

Most végre kibujt a szög a zsákból. De nem baj csak segítsen be az egyetemre. Igénybe veszem és ha majd tudásommal megállok a saját lábamon, számon fogom kérni, hogy velem visszaélt.

— De akkor ki is kellesz majd keresztelkedni, mert az én lányom már kereszténynek született — jelentette ki fölényesen az igazgató.

Az is meg lesz, sóhajtott fel és a csalódás érzése töltötte el. Neki, „aki a vallások ellensége”, kitérni valóságos utálat, de az igazgató segítségére szüksége volt, és ezért beleegyezett.

Tehát akkor rendben vagyunk. Egész nyugodt lehet hogy ezentul is jó barátja maradok — mondta az igazgató biztatólag, és együtt mentek be a bankba.

Ettől az időtől fogva nem magyarozott az igazgatónak és egyedül érezte magát és evvel az érzéssel öntudatlanul helyt adott a zsidósága visszatérésének, amit ugyan nem érzett, mert egész gondolatvilágát a tanulmányok töltötték be.

(Folytatása következik.)

...

Jesivákat Támogató Egyesület, „Tomché Jesivósz”, Győr

Postacsekk számla száma: 40.530.

Kérelem. Kérjük azon hitközségek t. vezetőit akik még nem küldték be a „Tomché Jesivósz Sabosz” jövedelmét szíveskedjenek azt mielőbb beküldeni, azon hitközségek pedig, amelyek a „Tomché Jesivósz Sabosz”-t valamely okból még nem rendeztek kérjük szíveskedjenek azt mielőbb megtenni. E sulyos időkben egyetlen hitközség hozzájárulását sem nélkülözhetjük.

A „Tomché Jesivósz” Egyesület Központi Bizottsága.

*

Kimutatás

az eddigi befolyt f. évi „Tomché Jesivósz Sabosz”-bevételekről.

I.

Összegezés hitközségek szerint

Abaujkér: 7.22, Alap: 34.—, Alsóábrány: 12.50, Apc: 31.50. Aszód: 28.92. p.

Balsa: 8.18, Baja: 50.—, Bakta-Kircs: 30.—, Barcika: 4.20, Balatonszemes: 55.—, Balassagyarmat: 76.40, (templ.: 68.40, Misenesz Dálim: 8.—) Bercel: (Nógrád m.) 22.20 Beled: 120.—, Békéscsaba orth.: 215.— Békéscsaba Chewra Kadisa: 40.—, Beregsurány: 16.24, Berekböszörmény: 14.76, Bihar-nagybajom: 20.— (templom 15.— Tiferesz Bachürim 5.—), Bodrogkeresztur: 38.84, (templ.: 20.70, Rubin rabbi Bészhamidros: 17.64), Boldva: 15.—, Bonyhád: 124.—, Borsodharsány: 12.—, Buj: 32.—, Buda: 16.—, Budapest: Pávautcai-templomkörzet: 80.—, Abelesz-imaház: 39.—, Első Koma Egylet, 20.—, Biku rCholim Egylet: 14.—, Büdszentmihály: 134.80

Celldömök: 270.—, Cigánd: 15. Csabrendek: 20.—, Csaroda: 17.—, Csenger: 187.16,

Demecser: 80. Diósgyőr: 100., Dunapentele: 40. Dombóvár: 56.70 Drégelypalánk: 10.54.

Ecseg: 10., Egyek: 28.74, Encsencs: 9., Encs: 80., Emőd: 18.20, Farád: 3.50, Fábriánháza: 21.—, Fegyvernek: 20.—, Fehérgyarmat: 83.20, (templ.: 48.20, Bész-Hámidras: 35.), Földes: 50.90, Fony: 40. Fülöpszállás: 12.10, Fülezd: 9.44, Füzsesabony: 60.60, Füzességymat: 65.22, Felsőszolca: 23.

Gáva: 60.20, Gégény: 36.90, Gesztely: 55.15, Gibárt: 12., Gönc: 35.55, Göncruszka: 16, Gyöngyös:

100, Győr: 661.16, Győrszentmárton: 32.70, Gyömöre: 33.

Hajdubágos: 25, Hajdudorog: 80, Hajduhadház: 121.40, Hajdusámson: 31. (templ. 26, Tiferesz Bachürim: 5.), Halmaj: 10, Hencida: 29.68, Hidasnémeti: 13.90, Hodász: 43.84.

Jánk: 25, Jánoshalma: 100, Jármi: 4, Jászkarajenő: 59.72,

Kaba: 100, Kalocsa: 86.15, Kapuvár: 142, Karád: 30, Karcag: 160. (hitk. 80, Chewra Kadisa: 80.), Kántorjánosi: 21.30. Kecskemét: 64.50, Kemecse: 56, Kemeneshögyész: 12, Kemenessömjén: 20, Kenézlő: 25. Kiskőrös: 260, Kiskunfélegyháza: 167.34, (templ. 120.80, Szeferd imaház: 46.54), Kiskuhallas: 80, Kiskunmajsa: 68.90, Kisléta: 24, Kismarja: 25, Kispeszt: 40. (hitk.: 20: Chewra Kadisa: 20), Kisszekeres: 39, Kisvarsány: 13.49, Komádi: 13.76, Kopócsapáti: 6.68, Korlát: 12.52, Kölcse: 8.80, Köröshegy: 20: Köszeg: 40. (hitk.: 30, Chew. Kad. 10), Kővágóörs: 8, Kunátoga: 30, Kunbaja: 4, Kunmadaras: 63.60, Kunszentmárton: 40.—, Kunszentmiklós: 24,

מודעה רבה לאוריינות
נמנר כעת בדפוס ספר שו"ת עיונת הבושם יודר ח"א מביק הנאון הצדיק מו"ה משה בן עמרם גרינוואלד זצ"ל אבדקיק חוסט י"ע מחורו מכורך 35 כ"ס עוד נמצאים עכסעמפלארים אחרים שו"ת עיונת הבושם או"ה מכורך 50 כ"ס עיונת הבושם עו"ה מכורך 70 כ"ס המחור לשלוח מקורם. להשיגם אצל הה"צ מו"ה יקותיאל יהודא שליט"א בן הנדיק המחבר זצ"ל. רבביןר Z. Grünwald, Uzhorod, oder, Rosenberg József, Debrecen, Hatvan-u. 61.

REMÉNY
a legjobb és legtartalmasabb zsidó ifjusági folyóirat nevel, oktat, szórakoztat. Szerkeszti: Dr. MOLNÁR ERNŐ.
III. évfolyam.
Előfizetési díj: Szerkesztőség és kiadóhivatal. Budapest, IV., Magyar-u. 3. negyedévre 1.60 pengő.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Lajosmizse: 30.80, Legyesbénye: 10.40, Levelek: 30, Lőrinci-Selyp: 28.80—.

Mád: 120, Mágocs: 44.24, Máriaópcs: 12, Mátészalka: 90, Megyaszó: 30.74, Mezőkeresztes: 78, Mezőnyarád: 30.50, Miskolc (szefárd): 112, Monok: 7.20, Moson: 186, Mosonszentjános: 22, Mórchida: 5.

Nagydobos: 33, Nagyecsed: 125, Nagyhalász: 5, Nagykovács: 110.—, (templ. 70, B. Hámidrás: 40), Nagyléta: 55.60, Nagylónya: 30, Nagyoroszi: 10, Nábrád: 20.50, Nádudvar: 121.50, Nógrád-Szokolya: 24, Nyíradony: 105.12, Nyírbétek: 40.50, Nyírbogát: 89.50, (templ.: 64, Tiferesz Bachürim: 25.50), Nyircsaholy: 36, Nyiregyháza: Statusq: 50,— Nyírlugos: 12, Nyírmada: 150.

Omány: 23.10, Onga: 15, Ónód: 48.55, Ostfaffszonyfa: 26, Ózd-Bolyok: 200, Ór: 14.48, Ófehértó: 13.26.

Pacs: 5, Paks Orth. Hitk.: 159.06, Paks Stat. Hitk.: 32.40, Paszab: 4.32, Pácin: 12.48, Pásztó: 40, Pátroha: 20.90, Pesterzsébet: 60, Petneháza: 43.69, Pécs: 20, Pircse: 8.40, Piszke: 32, Pocsaj: 26.86, Porcsalma: 23, Poroszló: 104.—, Pöcspetri: 20, Pórládony: 80, Pusztadobos: 11.12, Putnok: 134.50. Rajka: 33, Rakamaz: 57.14, Rábahidvég: 17.40, Rákoskeresztur: 27, Rákospalota: 142.96, Recsk: 23, Révanyos: 4, Rohod: 15.58,

Sajókazinc: 28, Sajóvárkony: 36.50, Salgótarján: 212.50, (templ. 194.—, Tiferesz Bachürim: 18.50), Soltvadkert: 125, Soproniván: 50, Sopronszill: 37.

Szabolcsbáka: 57, Szarvas: 118.50, Szeghalom: 94.50, Szegi: 10, Szentgál: 6.50, Szentpéterszeg: 10, Szerencs: 57.80, Szerép: 20, Székesfehérvár: 66.40, Szilasbálhás: 30, Szin: 37, Szombathely: 750, Szuhakálló: 10, Szany: 11.

Tab: 194.80, (templ. 151, Tiferesz Bachürim: 43.80), Tarcál: 42, (templ. 30, Tiferesz Bachürim: 12), Tét: 55.66, Tiszabercel: 17.90, Tiszabездé: 81.10, Tiszadada: 96.70, Tiszadob: 64.50, Tiszadorogma: 14.40, Tiszafüred: 136.36, Tiszalök: 60, Tiszaluc: 39.10, Tiszapalkonya:

22.46, Tiszapéterfalva: 8.50, Tiszapolgár: 80, Tiszaszalka: 17.48, Tiszasztimre: 40.50, Tokaj: 130, (templ. 122; Tiferesz Bachürim: 8), Toponár: 5, Tornospálca: 16, Tótkomlós: 104.50, Törökbálint: 8, Törökszentmiklós: 120, Tunyog: 24.64, Tarpa: 60.26.

Ujfehértó: 80, Ujkécske: 17, Uraiuifalu: 12.

Vanyarc: 17, Vámosmikola: 140, Vancsod: 15, Várpalota: 40, Vásárosnamény: 213, Vésztő: 52, Vilmány: 23.20.

Zalaszentgrót: 12, Zemplénagárd: 26.46, Zirc: 9.40.

Részletezés.

A kimutatott összegekhez hozzájárultak:

Alsóábrány: Friedmann Sámuel 5, Zeisler Ignác 4, Bokor Ernő 2, Schlesinger Herman 1, Schwarcz Dezső 50 f.

Apc: Jungreisz Márton elnök 5, Brieger Andor, Adler Márton 4—4, Reich Samu, Reich Armin, Waktor Márton, Frank Imre, Gutfreund Dezső 2—2, Waktor Adolf 1'20, Hexner Áron, Mannheim Sámuel, Demény Zsigmond, Jungreisz Frigyes, Reich Sándor 1—1, Waktor Fülöp 0'80, Ungár Izidor, Kohn Adolf és Szántó Ignác, 0'50—0'50.

Baja: Fleischmann Manó 8, Grünhut Gábor 5, Rosenfeld József, Kertész Lipót 4—4, Dr. Penner Miklós főrabbi, Bettelheim Sándor 5, Kun Lajos, Denneberg Jenő 3—3, Krausz Gábor, Klauber Lajos, Dr. Klein Mór, Lichter Áron, Berger Géza 2—2, Blumberger Armin 1'10, Takács Vimos, Fischer Samu, Baron Vilmos, Klauber Sándor, Rubovits Jenő 1—1, Mühlrad Salamon 0'50, Klein Adolf 0'40.

Balatonszemes: Kohn Miklós 21, Kohn Zoltán 7, Berliner Salamon, Lichtenstädter Mór 5—5, Kohn Miksa 4'50, Sauber Armin 4, Kohn Izidor, Goldmann Zoltán 2—2, Fleischer N. százados, Boglár 1.—

Berekböszörmény: Jäger Miksa 3, Gábor Winkler Márton

2—2, Winkler Lajos 1'20, Berger Herman, Jäger Mór 1—1, Winkler Béla 0.96, Klein Sándor, Breitner Mór, Reich Ignác 0'80—0'80. kisebb összegek: 1'20.

Bodrogkeresztur: Rubin féle Bészhamidrás: Rubin József rabbi 1, Kohn rabbi 2, Grosz rabbi Grünwald Juda, Klein F., Weimann Sie, Deutsch S. Grünwald J. Szamet 1—1, Szamet M. J. 0.60. Markovits D. Blunk, Klein J. Seidenfeld J. Fischmann E. 0.50—0.50 kisebb összegek: 3.56.

Diósgyőr: Gertner Bertalan, 14, Roth József 5.80, Heimlich Sándor 5.40, Berger Lőrinc, Fleischer Hermann, Schwarcz Aron, Sternberg Imre, Rózsa Lajos, 5—5, Gáti Jenő 3.80, Czinn Andor 3.50, Fried Lajos 3.40, Weisz Hermann 3.30 Traustein N. Gottlieb Ferenc 3—3, Czinn Ignác, Hercz Ignác 2.50—2.50, Heimlich Izidor 2.30, Goldstein Manó 2.20 Lengyel József Schwarcz Ferenc, Fuhrmann József, Jámor Sándor, Reismann Sámuel 2—2, Schwarcz Miksa 1.90, Schwarcz Herman 1.50, Székely Gyula 1.20 Hora Ignác, Reisz Dezső, Ungár Gyula, Sussmann Ernő 1—1, Schwarcz Ernő, Spitzer Hermann 0.50—0.50.

Egyek: Grünberger Ignác 4, Hercz Márton 3.20, Horovitz-Kertész 2.64, Domány L. elnök 2.40, Hercz Sámuel 2. Friedmann és Vitriól 1.68, Domány Arnold 1.60, Horovitz Jenő 1.32, Klein Izidor 1.28, Pataki Pál 1.20, Fekete Dávid, Schlesinger Mór, Röhmer Béla, Friedmann Benő, Gutmann Henrik 0.80—0.80, Goldstein József 0.64, Krausz Ignác 0.48, Barta Sebestyén. Friedmann Mór 0.40—0.40, Jónap Béla 0.30.

Farád: Steiner József 2, Wittmann József, Krausz Sándor, Friedmann Márton 0.50—0.50 Fony: Halmos József köjregyző 10, Klein Mór 9, Berkovits Emánuel 8, Feuermann Mór 4, Feuermann Jakab, Bei Lajos, Grosz Adolf 3—3.

(A részletezés folytatása a következő számban.)

Fizessetek elő a Zsidó Ujságra!

Orth. Kávézó Telefon: J. 423—65. Budapest, VII., Dob-utca 22. szám. Kiváló fagyaltok és cukrászsütemények kizárólag WEISZ MÓR gyárából.

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Pályázatok.

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32. f. Pályázatok felvételnek: Sip-u. 10. Hirdetések díja előre fizetendő.

Metszői és előimádkozói állásra pályázatot hirdet Ságújfalu, Karancsság, Kishartyán, Nógrádmegyer és Etes orth. egyesült hitközség. Pályázótól megkívánatik 40 éven aluli kor, kiscsaládu legyen, fizetés megegyezés szerint. Utiköltség csak meghívottnak térítetik meg. Gerő Hermann elnök, Etes (Nógrádmegye.)

A dunaszerdahelyi orth. hitközség, keres azonnalra egy szakképzett בעל תורה ודארה is legyen. Fizetés megegyezés szerint, negyed שחיתה és a szokásos mellékjövendelmek. Pályázók, akik 3 tekintélyes orth. rabbitól קבלה-val bírnak, küldjék be mielőbb kérvényeiket a fizetési igény megjelölésével. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg.

Elnökség.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Groszberg Jenő

A budapesti autonóm orthodox izraelita hitközség közleményei.

Hitközség irodahelyisége: (KÖZSÉGHÁZA) VII., Dob utca 35.

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

Hitközségi mézarszékek:

1. II. Margit körút 7.	5. VII. Kertész utca 35.
2. V. Solyom utca 24.	6. VII. Hernád utca 16.
3. VI. Szerecsen utca 13.	7. VIII. Magdolna utca 29.
4. VII. Wesselényi utca 15.	8. IX. Tompa utca 17/a.

Hitközségi baromfi-vágóhelyek:

1. II. Margit körút 7.	4. VII. Hernád utca 16.
2. V. Solyom utca 24.	5. VIII. Magdolna utca 28.
3. VII. Dob utca 35.	6. IX. Tompa utca 17/a.

Hitközségi tejelárusítás:

1. V. Solyom utca 74.	3. VII. Wesselényi utca 18.
2. VII. Dob utca 35.	4. VIII. Magdolna utca 29.

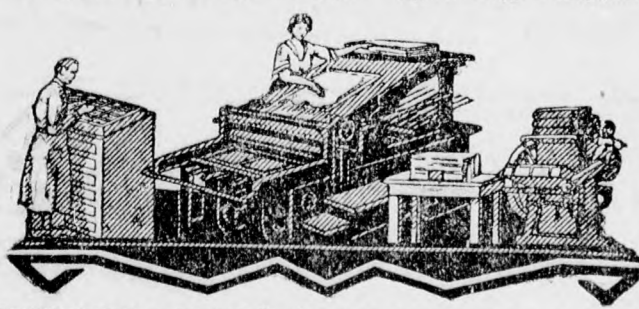
Hitközségi intézmények:

Ritúális fürdők (Mikve):

- Rácfürdő:
I. Hadnagy utca 8-10.
- Körúti fürdő:
VII. Erzsébet-körút 49.
- VIII. Magdolna utca 29.

Templomok:

- III. Zsigmond utca 74.
- VII. Kazinczy utca 19-31.
- VII. Király utca 1.
- IX. Tompa utca 17/a.
- V. Csáky utca 9.

KOHN MÓR, VÁC. KÖNYVNYOMDÁJA

MINDENMÉ
HÉBER ספרים
NYOMTATVÁNYOK A LEG-
GYORSABB ÉS A LEGSZEBB

KIVITELBEN OLCSÓ ÁRAK MELLETT KÉSZÜLNEK KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT

Nyomatott Kohn Mór könyvnyomdájában, Vácott.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26, fill. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip utca 10. Jelígyes levelek kettős borítékban, válaszbellyel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

NÉMETÜL beszélő szakácsné, ki francia és magyar konyhában perfect, kerestetik augusztus 15-ére orthodox uriházba, Jóbizonnyitvány fiatalabb pályázók, szigoruan vallásosak és megbízhatók adják ajánlatukat, „Perfect” eligére Schwarz hirdetőirodába Andrassy-ut 7.

NŐSÜLNI szándékozik 28 éves vallásos jó házból való rőfös kereskedő. Jó zsidó házból való fiatal csinos lányok hozzátartozói küldjék leveleiket „Vidéki” 613 jelígyére.

TANITÓNÓT keresek I.—IV. polgári privát végző leányomhoz. Szigoruan vallásos, előkelő házamban a tanitónő családtagnak tekintetik. Ajánlatok „Megbízható” alatt a szerkesztőséghez intézendők.

SZOMBATON nem dolgozó szedőnyomó, elsőrendű munkaerő azonnali belépésre ajánlkozzon Holländer Izidor könyvnyomdájában, Békéscsában.

JÓMEGJELENÉSÜ vallásos szakképzett nőtlén rőfös- divatáru segéd önálló munkaerő, lehetőleg vidékről alkalmazást nyerhet, Klein Adolfnál, Vásárosnaményban.

SZIGORUAN VALLÁSOS családnak örökbe adnám nyolcéves, teljesen árva hugomat, Teller, Napkór.

VALLÁSOS megbízható fiatalember, szalámigári jó szakmunkás állást keres. Cim a Kiadóban.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII., Dohány-u. 68: Telefon: József 529-51.

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon (cégnélküli levelezés).

— Felelős Kohn Lipót.

יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VII., SIP-U 10.
TELEFON: József 425-90

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DIJ: 1 ÉVRE P 20.—
KÜLFÖLDRE " : 1/2 " " 10.—
" : 1 " " 22.—
Postachequekontó-szám: 50.791.

Tisóbeov-i tanulság

Irta: JOSEPHUS.

Ismét visszatér a nap, amelyen a zsidóság egykori állami önállóságát elveszítve, széles e nagy világban szétszóródva, a diaszpóra mostohagyermekévé vált. Ezer-nyolcszázötvenkilencedszer tér vissza a gyászosemléki évforduló, amelyen az ókori római világhatalom a szívósan védekező Izráelt végzetes katasztrófabá döntötte s amelyen Titusz a legféltettebb kincsünket, a szentélyt, a láng martalékának oda dobta.

De a közel két évezredes gólusz sem volt képes Izráél hitét és a Mindenhatóba vetett bizalmát megingatni. Sőt ellenkezőleg! Eppen ezen hosszú-hosszúra nyúlt gólusz-éjszakából meritünk erőt és kitartást egy jobb jövőre, a zsidóság csillagának hajnalhasadtára.

Egykoron Rabbi Akiva barátai a szentély romjain andalogva, fuldokló sirógörccsök közepette panaszkodtak Akivának: „szentélyünk, dicsőségünk, ahol apáink a Teremtőt imádták a tűz martaléka lön s minden ékességünk megsemmisítve”. Alig, hogy érzelmeiknek illetlen kifejezést adtak s ime egy róka bukkan elő a romok alól, ami bánatukat még jobban növelte és keserves arásba törték ki. *Rabbi Akiba azonban nevelt.*

— Hogy nevéthetsz Rabbi, kérdezték tőle barátai meglepődötten, amikor a szentély legszentebb helyén, ahová csak a „Kojhén gódajl” léphetett be, félelemtől eltelve, Jom-kipürkor, *most rókák vonulnak tova?!* Rabbi Akiva azonban felelé, hogy éppen ebből merit vigaszt és bizalmat a nemzet jövődjé megújodására. A próféta ama jóvendölésének beteljesül-

lése t.i. „hogyan az elpusztított Cion-hegyen rókák vonulnak el”, biztosíték számomra, a próféta egy másik látomásának beteljesülésére amely így hangzik: „*En az Örök-kévaló, majdan felépitem Ciont!*” — Barátai erre így szólottak Rabbi Akivához: עקבה נחמתה עקבה נחמתה Akiva, megvigasztaltál. Akiva, megvigasztaltál bennünket!

Kedves testvéreink! Több izben

Orthodox szempont egy nem-orthodox ügyben

Irta: dr. FRIEDMANN IZIDOR, a bpesti orth. Chevra-Kadisa elnöke.

Az orthodox zsidó szeretetmunkának szentelt és magamra vállalt nagymérvű elfoglaltságom dacára szükségét érzem, hogy pár szóban állást foglaljak ahoz, amit a „Zsidó Ujság” mult száma fejtegetett, „Mi történik Mezey öröke körül?” című cikkében.

Azt irom, hogy nagymérvű elfoglaltságom dacára szólok a kérdéshez, de úgy is irhatnám helyesebben, elfoglaltságom *köveiketében*. Eppen azért, mert évek során át foglalkozom az orthodox Chevra-Kadisa ügyeinek vezetésével és részt veszek az orthodox hitközség egyéb „gemilusz cheszed” munkájában, kötelességem véleményt nyilvánítani egy olyan ügyben, amely lényegében véve *nem-orthodox* alapon szervezett hittestvéreink belügye.

A „Zsidó Ujság” fennemlített

ragadtuk meg az alkalmat, e lapok hasábjain, hogy figyelmeteket a לל-ügyekkel szembeni letargiátokra, tespedestekre, az orthodox közügyek terén mutatkozó, *kietlen, sivár* állapotokra felhívjuk. Az *első*, Rabbi Akiva által idézett profécia tehát nálunk már beteljesedett.

Vajha adná az Ég ura, hogy a magyar orthodoxiában már a második próféta-szó is beteljesülne, hogy égboltunkon az éji tespedést az alkotó munka reggelének virradása felváltaná, hogy elvégre mondhatnók mi is egymásnak: Akivó nichamtonü, Akivó nichamtonü...

cikke igen helyesen kidomborítja a szempontot, amelynek irányából érdekelnek bennünket a kongresszusi testvéreink táborában történtek és valóban nekünk orthodoxnak is, igen kívánatos volna, ha a másik táborban a törvényben gyökeredző szervezet tekintélyén csorba nem esnék. Az orthodoxia igenis óhajtja, hogy az országos szervezet képviselője *kifelé* is nagy erkölcsi értéket reprezentáljon és így nem szabad a vezetőség kiszemelésénél olyan csete-paték színhelyévé tenni, a felekezeti közélet fórumát, mint-ha csupán valamilyen jelentéktelen hitközségi stallumról volna szó.

A „Zsidó Ujság” csak célozgat arra, hogy mi történik Mezey Ferenc örökével és nem említi névszerint a pártokat és a jelölteket. A maga szempontjából igaza le-